

Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee

Meie 18.08.2025 nr 1.1-13/3698-1

**Märgukiri auditi „Riigi 2024. aasta
raamatupidamise aastaaruande
õigsus ja tehingute seaduslikkus“
tulemuste kohta
Rahandusministeeriumi
valitsemisalas**

Austatud peakontrolör

Täname Riigikontrolli läbiviidud auditi ja meeldiva koostöö eest. Nõustume enamike märgukirjas tõstatatud probleemidega ning arvestame antud soovitustega edasise töö korraldamisel.

Rahandusministeeriumi vastused märgukirjas toodud soovitude kohta

1) Finantseerimistehinguid ja tehingutega seotud finantstulusid ja -kulusid ei planeerita eelarvesse õigesti või jäetakse üldse planeerimata

Riigikontrolli soovitused:

- analüüsida võimalikku mõju ja vaadata üle arvestuspõhimõte, mis hõlmab riigikassa poolt vaba raha paigutamisel võlakirjadesse ja investeerimisfondi osakutesse tekkinud muutust;
- tagada, et finantseerimistehingud ja finantstulud planeeritaks korrektselt eelarvesse, et vältida vigade teket riigieelarve seaduses;
- tagada, et finantseerimistehingute planeerimisel lähtutakse tehingu tegelikust sisust ja eelarveklassifikaatorist;
- juhendada valitsemisalasid eelarve planeerimisel.

Rahandusministri vastus: Nõustume soovitustega. Rahandusministeerium korrastab ja täiendab koostöös Riigi Tugiteenuste Keskuse ja valitsemisaladega finantseerimistehingute planeerimise ja eelarve täitmise juhist ning vastavaid kontrolli- ja teisenusreegleid käsiraamatus hiljemalt järgmiseks riigieelarve koostamise protsessiks. Koostöös analüüsime

täiendavalt auditis välja toodud konkreetseid juhtumeid. Vajadusel valmistab Rahandusministeerium ette eelnõu eelarveklassifikaatori muutmiseks.

Jätkame valitsemisalade juhendamist. Märgime, et iga valitsemisala vastutab oma eelarve (sh finantseerimistingute) korrektse ehk juhistega kooskõlas oleva planeerimise eest.

2) Ka 2024. aastal tehti Vabariigi Valitsuse reservist rahaeraldise, mis ei ole erakorralised

Riigikontrolli soovitus:

- korrastada reserve moodustamise ja reservist raha eraldamise põhimõtted.

Rahandusministri vastus: Nõustume soovitus ja seisukohaga, et asutuste tavapärase tegevusega seotud eelarvet ei peaks planeerima Vabariigi Valitsuse reservi. Vastav põhimõte on õigusaktides juba reguleeritud. Rahandusministeerium jätkab Vabariigi Valitsuse reservi moodustamise ja reservist raha eraldamise põhimõtete korrastamist. Käesoleva aasta riigieelarve seaduse muutmise eelnõuga oleme täiendanud reserve moodustamise põhimõtteid:

- Vabariigi Valitsuse reservi suurusele seatakse piir - 3% eelarve kulude ja investeeringute mahust;
- lõpetatakse reservi kasutamata jäägi ülekandmine järgmisesse eelarveaastasse.

3) Riigieelarve tegevuspõhist liigendust muudetakse igal aastal, kuid seejuures ei taga valitsemisalad ega Rahandusministeeriumi andmete järjepidevust ega aastatevahelist võrreldavust

Riigikontrolli soovitus:

- tagada eelarveaastade andmete võrreldavus, sealhulgas riigieelarve seadusepildi vaates.

Rahandusministri vastus: Nõustume tähelepanekuga. Sama soovitus on teinud ka Riigikogu rahanduskomisjon. Oleme teinud 2026. aasta riigieelarve koostamisel jõupingutusi, et parandada riigieelarve aastate vahelist võrreldavust. Valitsemisalad on loonud võrdlustabeleid teenuste tasandil, millest nähtub, kuidas 2026. aasta muutused on seotud 2025. ja 2024. aasta teenuste struktuuriga. See aitab vähendada riigieelarve seletuskirjas võrdlusteta ridasid. Jätkame eelarveaastade andmete võrreldavuse parandamist (sh eelarve jääkide ülekandmisel).

4) Eelarve liigendamisel ei järgita endiselt riigieelarve kehtivuse põhimõtet ning eelarve kasutamise limiite on avatud õigusliku aluseta

Riigikontrolli soovitus:

- seada eelarve muutmise taotlusele nõue, et selleks oleks viidatud muudatuseks õigust andvale haldusaktile, kui eelarve muutmine saab toimuda vaid ministri või asutuse juhi otsuse alusel;
- täiendada valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise korda programmidokumendi avaldamise tähtajaga.

Rahandusministri vastus: Analüüsimise tehtud soovitus ning kaalume, kuidas vastavat nõuet praktikas rakendada. Käesoleva aasta riigieelarve seaduse muutmise eelnõuga oleme

kavandanud anda võimaluse erandkorras riigieelarve korrigeerimiseks kaks kuud pärast eelarveaasta lõppemist, mis ei mõjuta eelarve mahtu tervikuna ja ei võimalda teha juurde kulutusi eelmise aasta eelarve alusel.

Nõustume, et on vajalik õiguslikult määratleda programmide kinnitamise tähtaeg. Riigikantselei on sel aastal ette valmistamas Vabariigi Valitsuse määruse „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“ uuendamist, mille käigus plaanime ka selle muudatuse sisseviimist.

5) Eelarve jääkide üleviimisel rikutakse riigieelarve seaduse põhimõtteid

Riigikontrolli soovitus:

- tagada kehtiva kasutamata eelarve raha ülekandmise regulatsiooni täitmine või hinnata regulatsiooni asjakohasust ning viia regulatsioon vastavusse tegeliku vajadusega.

Rahandusministri vastus: Nõustume, et 2024. aasta eelarve jääkide üleviimisel esines vigu. Korrastame juhistes ülekandmise põhimõtteid ning täiendame vajalikke õigusakte.

Selgitame, et laekunud tulude arvelt avatud limiidid ei ole ilmtingimata eelarve jäägid, mida üle kantakse, kuna üldjuhul on need planeeritud kulutusteks prognoositavas eelarveaastas. SAP-is eelmise aasta avatud limiitide uuesti avamine järgnevas aastas ei võrdu alati eelarve jääkide ülekandmisega riigieelarve seaduse §59¹ mõistes.

Me ei nõustu, et infosüsteemis olevad eelarveread on ülekandmise aluseks. 2024. aastast 2025. aastasse eelarve jääkide ülekandmisel pidid valitsemisalad lähtuma ministri liigenduse detailsusest, s.t kui minister oli liigendanud eelarve üldisel tasemel, siis võis jäägid üle kanda ka vastavas üldistuse astmes. 2025. aasta eelarves tuli jääkide asukoht detailselt määrata. 2024. aasta jääkide ülekandmine oli erandlik (nn üleminekuaasta).

6) Muud eelarvedistsipliiniga seotud tähelepanekud

Riigikontrolli soovitus:

- tagada gruppide kasutamise regulatsiooni selgus ja selle järgimine.

Rahandusministri vastus: Vaatame üle gruppide kasutamise regulatsiooni ning juhendame valitsemisalasid. Regulatsiooni täitmise saab tagada valitsemisala.

7) Kuluarvestuse infosüsteemi andmetes esineb vigu

Riigikontrolli soovitus:

- seirata regulaarselt ja süsteemselt kuluarvestuse infosüsteemi andmeid, et tagada eelarve ja selle täitmise andmete õigsus

Rahandusministri vastus: Nõustume soovitusega. Vaatame üle seire ja kontrolliprotseduurid ning suurendame regulaarse seire rolli Rahandusministeeriumis. Oleme juba 2025. aastal rakendanud valitsemisalasele igakuise eelarve täitmise andmete esitamise kohustuse, mis on parandanud kuluarvestuse infosüsteemis olevate andmete kvaliteeti. Samuti täiendame tööprotsesse seoses põhiseaduslike institutsioonide andmete kajastamisega kuluarvestuse infosüsteemis (põhiseaduslikud institutsioonid kuluarvestuse infosüsteemi ise ei kasuta).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Kaisa Rosin 5190 1525
Kaisa.Rosin@fin.ee